

[Miljøministeren]

sikrer opfyldelsen af recipientkvalitetsmålsætningerne. Dette vil i mange tilfælde kræve en bedre rensning af spildevandet for fosfor, kvælstof og organisk stof.

Det er vigtigt, at de foranstaltninger, som gennemføres, giver det største miljømæssige udbytte i forhold til omkostningerne. Samtidig er det vigtigt, at foranstaltningerne i videst muligt omfang gennemføres i samarbejde med de berørte erhverv, først og fremmest landbruget, for at sikre at disse fortsat har rimelige produktionsmuligheder.

Handlingsplanens enkeltelementer, der er udarbejdet af miljøstyrelsen, gennemgås i det følgende. Planen er opdelt efter de forskellige kilder til belastningen af grundvand og overfladevand, dvs. landbrug, dambrug, hus-spildevand og industrispildevand. Desuden omtales kvælstoftilførslen fra atmosfæren, der kan føres tilbage til såvel landbrug som kraftværker og trafik.

1. Landbrug

Landbrugets belastning af grundvand og overfladevand kommer dels som udledning fra stalde, møddinger og ensilagestakke m.v., det såkaldte gårdbidrag, dels som udvaskning fra den dyrkede jord, markbidraget. Herudover sker der fra landbruget et væsentligt tab af ammoniak til atmosfæren, hvorfra den i et vist omfang med nedbøren tilføres overfladevandet og bidrager til næringssaltbelastningen.

Gårdbidraget udgør efter NPO-redegørelsen ca. 60.000 tons kvælstof, ca. 4.400 tons fosfor og 320.000 tons organisk stof målt som iltforbrug. Det kan antages, at cirka halvdelen heraf ender direkte i vandløb. Markbidraget er ligeledes efter NPO-redegørelsen beregnet til at udgøre 150.000–200.000 tons kvælstof og ammoniakfordampningen ca. 130.000 tons kvælstof.

Regeringen lægger vægt på, at de foranstaltninger, der skal gennemføres, ud over at sikre de miljømæssige målsætninger også er forligelige med de generelle landbrugspolitiske målsætninger, nemlig at sikre:

- at begrebet godt landmandskab inkluderer hensynet til miljøet,
- at foranstaltninger og eventuelle støtteordninger ikke modvirker bestræbelserne på at bevare familiebruget, og

– at den enkelte landmands dispositionsfrihed i videst muligt omfang bevares.

Herudfra skal regeringen foreslå denne handlingsplan for landbrugsområdet:

a. Møddingforholdene skal bringes i orden, uanset om møddingerne er etableret før eller efter miljølovens ikrafttræden den 1. oktober 1974.

Erfaringerne fra det kommunale tilsyn viser, at der sker udledning til vandløb fra et meget betydeligt antal møddinger, ligesom der sker nedsivning til grundvandet fra møddinger uden fast bund. 27 pct. af møddingerne er uden betonbund, 30 pct. mangler tæt sidebegrænsning, og 54 pct. mangler beholdere til opsamling af møddingsvandet. Disse tal er ikke så overraskende, når man tager i betragtning, at kun ca. 20 pct. af møddingerne er etableret efter den 1. oktober 1974 og dermed umiddelbart omfattet af miljøreglementets bestemmelser.

b. Landbrugsejendomme med husdyrhold skal have møddingsteder, ajle- og gylle- og møddingsaftbeholdere med en kapacitet svarende til mindst 5 måneders produktion, med mulighed for afvigelse fra den generelle bestemmelse, hvis det kan godtgøres, at gødningen kan udbringes forsvarligt ved mindre kapacitet.

Mindre kapacitet end 5 måneder vil nødvendiggøre udbringning på tidspunkter, der er miljømæssigt uheldige, og hvor afgrødernes udnyttelse af gødningsværdien ofte er ringe. Mindre opbevaringskapacitet kan dog være forsvarlig i forbindelse med brug, der har tilstrækkeligt bevoksede arealer, hvorpå der kan udbringes gylle og ajle store dele af året.

c. Vand fra tage og andre befæstede arealer må ikke ledes til møddingsteder, ajlebeholdere el. lign.

Tilledning af større mængder af vand til møddingsteder indebærer en stor risiko for, at møddingen løber over.

d. Saftgivende ensilage skal opbevares på støbt plads med afløb til samlebrønd el. lign. eller i silo med tilsvarende afløb.

Ensilagesaft er en betydelig kilde til forurening af vandløb. Især giver roetopensilage anledning til problemer.

Foranstaltningerne under pkt. a–d forudses at ville nødvendiggøre samlede investe-